ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

10 Клас

Західноукраїнська народна республіка

- Передумови
- Створення держави
- Біографія лідерів
- Внутрішня політика
- Зовнішня політика
- Злука УНР і ЗУНР
- Військові дії
- ЗУНР та інші західноукраїнські землі

Західноукраїнська народна республіка

- Передумови

1)Лютнева та Жовтнева революції 1917 року в Росії.

2)Утворення УЦР в Києві, проголошення УНР.

3)Поразки австрійських військ на Поділлі та Галичині.

4)У червні 1917 року депутат Галичини К.Левицький заявив в австрійському парламенті, що “ українці домагаються… повної національно – територіальної автономії по їх з’єднаних національних територіях Австро – Угорщини”.

5)На переговорах у Бресті Австро – Угорщина й Німеччина зобов’язались передати Холмщину та Підляшшя УНР, а інші західноукраїнські землі отримували автономію.

6)У жовтні 1918 року цісар видав маніфест, який обіцяв федеративну перебудову держави.

7)Відповідно до цього 18 жовтня 1918 року у Львові створили Українську Національну Раду (УНРаду), яка оголосила про намір об’єднати західноукраїнські землі в єдину Українську державу. Але Західну Україну хотіли зайняти й поляки.

Західноукраїнська народна республіка

- Створення держави

1)1 листопада 1918 року у Львові над ратушею замайорів синьо – жовтий прапор. УНРада зайняла владу в Станіславі (Івано – Франківськ), Тернополі, Золочеві, Сокалі та ін.

2)Призначено уряд (Державний секретаріат): К.Левицький (голова).

3)Прийнято нову назву держави - ЗУНР.

4)4 січня 1919 року Президентом ЗУНР став Є.Петрушевич.

Західноукраїнська народна республіка

- Біографія лідерів

Петрушевич Євген (03.06.1863 – 29.08.1940) – український громад. – політ. діяч, президент і диктатор ЗОУНР. Народився у Буську у сім'ї священика. Навчався в Академічній гімназії у Львові та на юридичному факультеті Львівського університету. Доктор права. Відкривши власну адвокатську контору у Сокалі, став головою місцевої філії товариства " Просвіта".1907 – 1918 – посол австрійського парламенту, заступник голови Української парламентарної репрезентації. Під час Першої світової війни 1914-1918 – член Головної Української Ради та Загальної Української Ради. 19.10.1918 як президент УНР проголосив створення на українських землях Австро – Угорщини Української держави. 04.01.1919 обраний у Станіславі Президентом ЗУНР. До кінця свого життя Петрушевич перебував в еміграції у Берліні. Там і помер. Похований на цвинтарі катедри Святої Ядвіги.

Західноукраїнська народна республіка

- Внутрішня політика

1)Добре організовано систему адміністративного управління, яка зв'язувала центр з провінцією, чого не було в УНР.

2)14 квітня 1919 року ухвалено земельний закон, що передбачав аграрні реформи, які ліквідовували велике землеволодіння.

3)Прийнято закон про українську мову, обов'язковість її вживання у державних установах.

4)Розширено права національних меншин, що мали отримати 30% місць у майбутньому парламенті.

5)Секретаріат внутрішніх справ забезпечував населення й армію продуктами харчування, охороною здоров'я.

6)Було введено власну валюту – гривню і карбованці.

7)Заборонено вивіз нафти.

8)Добре працював Секретаріат залізниць, пошт, телеграфів.

9)Грудень 1918 року створено УГА (Омелянович – Павленко).

Західноукраїнська народна республіка

- Зовнішня політика

1) Відкрито посольства в Австрії, Угорщині, Німеччині; представництва – у Чехословаччині, США, Канаді, Італії, Бразилії.

2) Звернення до В.Вільсона (США) за захистом від зазіхань Польщі, адже його “14 пунктів” передбачали право націй на самовизначення, що й підтримала Антанта.

3) У січні 1919 року на Паризькій мирній конференції Франція «за» передачу Західної України Польщі, щоб мати противагу Німеччині на Сході.

4) Червень 1919 року на Паризькій мирній конференції вирішили дозволити Польщі окупувати Східну Галичину.

Західноукраїнська народна республіка

- Злука УНР і ЗУНР

1) 14 грудня 1918 року у Фастові під Києвом делегація ЗУНР підписала з Директорією УНР Передвступний договір: а) ЗУНР виявила бажання об‘єднатися з Великою Україною; б) ЗУНР отримує автономію до виборів і скликання Конституційного конгресу Української Соборної держави.

2) 22 січня 1919 року (на річницю IV Універсалу ЦР) в Києві на майдані біля Софіївського собору проголошено Акт злуки УНР і ЗУНР. ЗУНР дістала назву Західна область УНР (ЗО УНР).

3) 22 січня 1990 року живий ланцюг між Києвом і Львовом на честь 71 річниці злуки, об‘єднання ЗУНР і УНР, який організував Рух.

4) Стало традицією проводити спільне святкування соборності Шумською та Білогірською райдержадміністраціями на кордоні Тернопільської і Хмельницької областей.

Західноукраїнська народна республіка

- Військові дії

1) Вже 5 листопада 1918 року українські і польські війська розділяла лінія фронту у Львові.

2) 11 листопада поляки захопили Перемишль, 21 листопада – Львів, до кінця листопада володіли 10 повітами з 59, що належади ЗУНР.

3) Навесні 1919 року з допомогою французького генерала Йозефа Галлера і його армії поляки відтіснили УГА до річки Збруч.

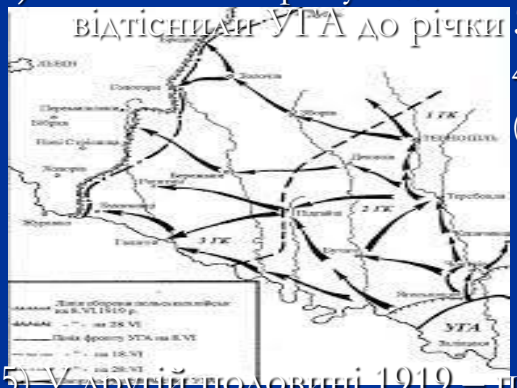

4) 7 червня 1919 року почалась операція Чортківська офензива (наступ, прорив), якою керував О.Греков, призначений вже диктатором Є.Петрушевичем замість М.Омеляновича – Павленка. 25 тис. УГА відкинула 100 тис. польську армію, але до кінця червня ситуація знову перейшла до рук поляків, вперше чергу через нестачу людської сили та озброєння.

5) У другій половині 1919 – початку 1920 років УГА вела збройну боротьбу разом з армією УНР на Правобережній Україні проти білогвардійців та більшовиків, а також поляків.

6) 21 квітня 1920 року Варшавська угода:

а) Польща визнавала незалежність УНР;

б) Польща одержувала території Східної Галичини, Західної Волині, Холмщини, Підляшшя, Полісся.

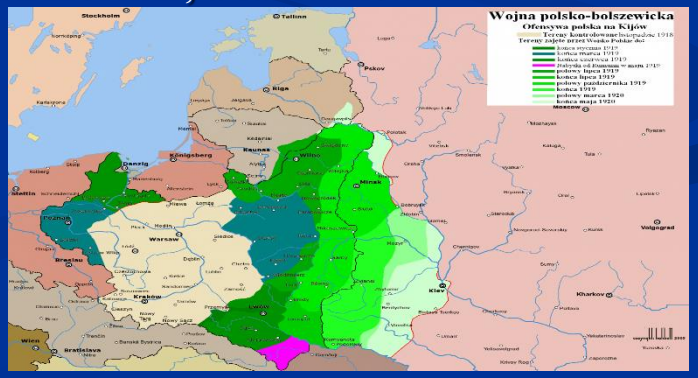

Західноукраїнська народна республіка

- ЗУНР та інші західноукраїнські землі

1). 3 листопада 1918 року в Чернівцях відбулося 40-тисячне народне віче, яке проголосило з‘єднання Буковини з єдиною Українською державою. Президентом краю проголосили О.Поповича. Але вже 12 листопада румунські війська окупували Північну Буковину.

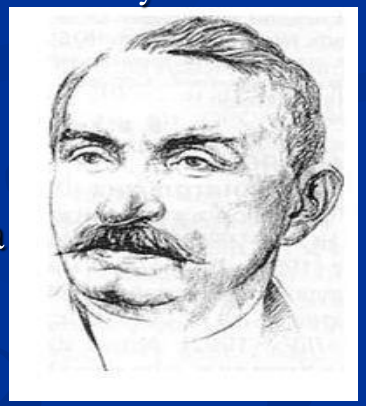

2). 21 січня 1919 року створено Центральну Народну Раду (головою обрали М.Бращайко), яка мала на меті об‘єднати Закарпаття з соборною Україною. Однак 8 травня Центральна Руська Народна Рада проголосила об‘єднання Закарпаття з Чехо – Словаччиною.

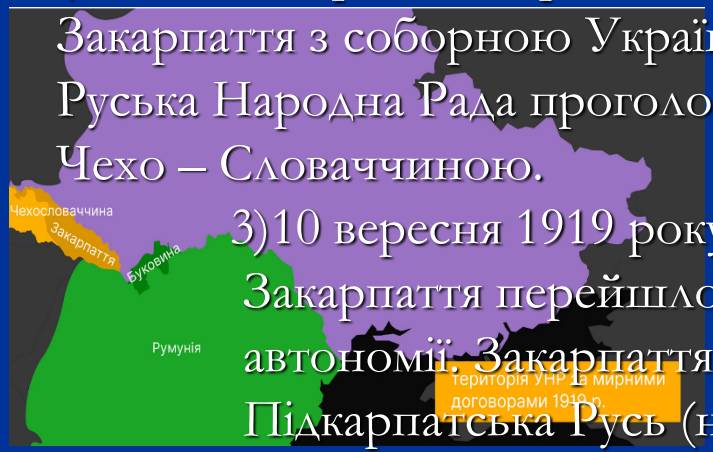

3)10 вересня 1919 року за Сен – Жерменським договором Закарпаття перейшло до Чехо – Словаччини з гарантіями автономії. Закарпаття стало окремим адміністративним краєм – Підкарпатська Русь (на чолі – губернатор).